

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Τμήμα Αρχιτεκτονικής Εσωτερικού Χώρου

Ακαδημαϊκό έτος 2025 – 2026 | Χειμερινό εξάμηνο

Μάθημα: Αρχιτεκτονική Εσωτερικών Χώρων 1: Συνθετικές Αρχές

Διδάσκοντες: Μ. Αναστασάκης, Κ. Μιχαλοπούλου, Π. Πάγκαλος

Άσκηση πρώτη: ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Τύπος άσκησης: ατομική

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Καλείστε να αναλύσετε μία κατοικία που θα επιλέξετε από κατάλογο που δίνεται παρακάτω με βάση συνθετικές αρχές και παραμέτρους σύμφωνα και με τις οδηγίες της εκφώνησης και των διδασκόντων. Θα εξετάσουμε ζητήματα, όπως η κατασκευαστική λογική, οι υλικότητες, η συνθετική οργάνωση των χώρων, η σχέση ανοιχτών – κλειστών, ιδιωτικών – δημόσιων χώρων, οι προσβάσεις, οι πορείες, τα όρια. Στόχος της άσκησης είναι να καλλιεργήσουμε την ικανότητα να κατανοούμε και να περιγράφουμε αναλυτικά τον αρχιτεκτονικό χώρο (εν προκειμένω της κατοικίας) και τις συνθετικές του παραμέτρους.

Σε πρώτη φάση επιλέξτε την κατοικία από τον παρακάτω κατάλογο και αναζητήστε στοιχεία σχετικά με αυτήν (σχέδια, διαγράμματα, φωτογραφίες, κείμενα). Στη συνέχεια, μελετώντας τα στοιχεία με προσοχή και σε βάθος προσπαθήστε να κατανοήσετε τα χαρακτηριστικά της σύμφωνα με τις παραμέτρους ανάλυσης που δίνονται παρακάτω, ώστε να μπορείτε να την περιγράψετε αναλυτικά. Η κατοικία που θα επιλέξετε για ανάλυση ανήκει σε μια από τις παρακάτω κατηγορίες:

A: κατοικίες που ανήκουν σε συγκεκριμένο πολιτισμικό, παραδοσιακό πλαίσιο και ιστορική εποχή

B: εμβληματικές κατοικίες γνωστών αρχιτεκτόνων

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΓΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ

(σε παρένθεση βοηθητικοί όροι για να ψάξετε)

A: Τύποι κατοικιών που προέρχονται από διάφορα πλαίσια¹

01. Αναγεννησιακή παλλαντιανή βίλλα (Palladian villa, renaissance residential architecture)
02. Ολλανδικό στενοπρόσωπο καναλόσπιτο (Narrow Dutch canal house)
03. Αστικό αγγλικό σπίτι βικτωριανής, γεωργιανής αρχιτεκτονικής (Victorian British terraced house)
04. Ιαπωνικό σπίτι (Japanese minka, <https://www.japan-talk.com/jt/new/japanese-houses>)
05. Νεοκλασικό ελληνικό σπίτι, αθηναϊκό λαϊκό σπίτι, προσφυγικό σπίτι (π.χ. στα Γερμανικά της Κοκκινιάς²)
06. Σπίτι πηλιορείτικης, μετσοβίτικης, ηπειρωτικής, θρακικής, κ.ά. 'βουνίσιας' αρχιτεκτονικής
07. Σπίτι κυκλαδίτικης, κρητικής, κερκυραϊκής 'νησιώτικης' αρχιτεκτονικής, το σπίτι του Ροδάκη στην Αίγινα

B: 20^{ος} και 21^{ος} αιώνας: 'εμβληματικές' κατοικίες γνωστών αρχιτεκτόνων

01. GERRIT RIETVELD, SCHROEDER HOUSE, 1924
02. LE CORBUSIER, VILLA STEIN, PARIS, 1926-28
03. MIES VAN DER ROHE, TUGENDHADT HOUSE, 1930
04. FRANK LLOYD WRIGHT, KAUFMANN HOUSE, (FALLING WATER), 1935
05. CHARLES AND RAY EAMES, EAMES HOUSE, 1945-49
06. BARRAGAN HOUSE AND STUDIO, LUIS BARRAGAN, 1948
07. CITE RADIEUSE, MARSEILLE, UNITE D HABITATION, LE CORBUSIER, 1947-1952
08. PIERRE KOENIG, BAILEY HOUSE, (CASE STUDY HOUSE 21), 1958³
09. MARCEL BREUER, HOOPER HOUSE II, 1959
10. PETER EISENMAN, HOUSE VI, 1972-75
11. ALVARO SIZA, CASA DUARTE, 1980
12. TADAO ANDO, KIDOSAKI HOUSE, 1986
13. REM KOOLHAAS/OMA, DUTCH HOUSE, 1992-93
14. REM KOOLHAAS/OMA, MAISON BORDEAUX, 1998

¹ Σε κάποιες κατηγορίες μπορούν να εξεταστούν υπο-κατηγορίες, ή να γίνουν συγκρίσεις, π.χ. στα σπίτια Κυκλαδίτικης, Κερκυραϊκής, Κρητικής κ.λπ. αρχιτεκτονικής

² Ειδικά για αυτού του είδους τα σπίτια, ανατρέξτε στο υπέροχο βιβλίο «οι κληρονόμοι της μικρασιατικής καταστροφής» της Rene Hirschon Φιλιππάκη

³<https://www.archdaily.com/776262/a-virtual-look-into-pierre-koenigs-case-study-house-number-21-the-bailey-house>

15. SHIGERU BAN, FURNITURE HOUSE 1, 1995
16. SHIGERU BAN, NAKED HOUSE, 2000
17. SHIGERU BAN, CRESCENT HOUSE
18. WERNER SOBEK, HOUSE R128, STUTTGART, 2000
19. MARCIO KOGAN, GAMMA – ISSA HOUSE, SAO PAULO, BRAZIL, 2000
20. KAZUYO SEJIMA, HOUSE IN A PLUM GROVE, 2000+
21. IBARRA ROSANO ARCHITECTS, GARCIA RESIDENCE, 2001
22. PIET BLOM, CUBE HOUSE, ROTTERDAM, 1977
23. JOHNSTON MARKLEE, HILL HOUSE, CALIFORNIA 2004
24. SANAA / KAZUYO SEJIMA & RYUE NISHIZAWA, MORIYAMA HOUSE, 2005⁴
25. PEZO VON ELLRICHSHAUSEN ARCHITECTS, POLI HOUSE, 2005
26. ALVARO SIZA, CASA TOLO, ALVITE, PORTUGAL 2005
27. SUSAN FITZGERALD, LIVE_WORK_GROW HOUSE, CANADA, 2015
28. MATHIAS KLOTZ, REUTTER HOUSE, 1998
29. KAZUYO SEJIMA, VILLA IN THE FOREST, 1992
30. KIYONORI KIKUTAKE, SKY HOUSE, 1958
31. VENTURI, VANNA VENTURI HOUSE IN PHILADELPHIA, 1964
32. PH. JOHNSON, GLASS HOUSE CONNECTICUT, 1949
33. LE CORBUSIER, VILLA SAVOYE, POISSY FRANCE, 1928-31
34. ADALBERTO LIBERA, VILLA MALAPARTE, CAPRI ITALY, 1943
35. ZAHA HADID, CAPITAL HILL RESIDENCE, BARVIC RUSSIA, 2006-2011

ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

1. Πρωταρχική ανάλυση:

- Θέση, περιβάλλον κατοικίας: Πού βρίσκεται το σπίτι, ποιο είναι το περιβάλλον του, (φυσικό, κλιματολογικές συνθήκες, βουνό ή θάλασσα, πόλη ή εξοχή) και ποιο το πολιτισμικό του πλαίσιο⁵.
- Αρχιτέκτονας⁶: Ποιος είναι ο δημιουργός του σπιτιού, ποια η εποχή που αναφέρεται (μοντέρνο κίνημα, μεταμοντερνισμός, σύγχρονη εποχή), ποια κοινά στοιχεία διαβλέπετε στο έργο του;
- Βασικές συνθετικές αρχές – Προθέσεις⁷: ποιες ήταν οι βασικές αρχές και προθέσεις ή αλλιώς η κεντρική ιδέα του δημιουργού του σπιτιού που εξετάζετε;

⁴<https://vimeo.com/search?q=Γιαννουδης>

⁵ Αν πρόκειται για σπίτι της κατηγορίας Α θα αναπτύξετε περισσότερο αυτό το ερώτημα

⁶ Ισχύει για τα σπίτια της κατηγορίας Β.

⁷ Ισχύει για τα σπίτια της κατηγορίας Β.

- Τύπος και ύψος κατοικίας: Είναι εξοχική, αστική, οικογενειακή, για πολυμελή οικογένεια, ή για λίγα άτομα, κατοικία – εργαστήριο, κ.ο.κ.. Ποιο είναι το ύψος του σπιτιού (συμπαγές, διάτρητο, ανοιχτό, κλειστό, μονώροφο, σε επίπεδα, ανοιχτής κάτοψης, μεγάλο, μικρό, ψηλό, χαμηλό, κ.ο.κ.);
- Γεωμετρία: Ποια είναι η γεωμετρική λογική και οι κύριες χαράξεις του σπιτιού, οι βασικές ‘γραμμές’ που παράγουν την κάτοψη και την όψη του;
- Κατασκευή: Ποια η κατασκευαστική του λογική, ο φέρων οργανισμός και ο τρόπος κατασκευής του, τα υλικά και τα χρώματα του σπιτιού;
- Πέρα από τα παραπάνω μπορείτε να διερευνήσετε και άλλα στοιχεία που θα βρείτε ενδιαφέροντα.

2. Λειτουργική ανάλυση:

- Κύριοι και βοηθητικοί χώροι: Ένα σπίτι απαρτίζεται από κύριους χώρους (τραπεζαρία, βιβλιοθήκη, υπνοδωμάτιο, καθιστικό, κ.ο.κ.) και υγρούς, βοηθητικούς (διάδρομοι, μπάνιο, κουζίνα). Χρωματίστε με κόκκινο χρώμα τους πρώτους και με μπλε χρώμα τους δεύτερους.
- Διαβάθμιση ιδιωτικότητας χώρων: ένα σπίτι αποτελείται από ιδιωτικούς (υπνοδωμάτια, μπάνια) και κοινόχρηστους χώρους (σαλόνι, τραπεζαρία, βεράντα κλπ). Χρωματίστε με σκούρο γκρι χρώμα τους πρώτους και με ανοιχτό γκρι χρώμα τους δεύτερους. Ενδεχομένως να υπάρχουν χώροι ενδιάμεσοι (άλλοτε ιδιωτικοί και άλλοτε κοινόχρηστοι ή κοινόχρηστοι για κάποια άτομα. Σε αυτή την περίπτωση χρωματίστε τους με έναν ενδιάμεσο τόνο του γκρι.
- Κίνηση: Το σπίτι και ο περιβάλλον χώρος του αποτελείται από χώρους κίνησης και χώρους στάσης. Εντοπίστε τους χώρους που συνήθως λειτουργούν ως χώροι κίνησης οριζόντια και κατακόρυφα (διάδρομοι, νοητές κινήσεις, κλιμακοστάσια, ράμπες κλπ). Το κάθε δωμάτιο απαρτίζεται από ‘γωνιές’ στάσης και ‘διαδρόμους’ κίνησης που μπορεί να είναι νοητές κινήσεις. Για παράδειγμα, η νοητή γραμμή που συνδέει την εσωτερική πόρτα ενός καθιστικού με το άνοιγμα στον εξωτερικό χώρο. Ενώ ένας καναπές τοποθετείται συνήθως σε ‘γωνιά’ στάσης. Πολλές φορές όμως η κίνηση και η στάση δεν διακρίνονται μεταξύ τους ενώ σε άλλες περιπτώσεις η κίνηση είναι κεντρικής σημασία στην δομή και οργάνωση των χώρων του κτηρίου. Δημιουργείστε διαγράμματα κίνησης για το σπίτι και τον περιβάλλοντα χώρο.
- Όρια: Προσβάσεις - Εμπόδια: Οι τοίχοι, τα έπιπλα, τα φυσικά ή οπτικά φράγματα της φυσικής ή της οπτικής πρόσβασης, οι ‘μεμβράνες’, αδιαφανείς, διαφανείς (υαλοπίνακες), ή ημιπερατές (αμμοβολημένα κρύσταλλα, καφασωτά), κ.ο.κ. που διαχωρίζουν ή και συσχετίζουν το μέσα από το έξω, τους χώρους του σπιτιού, αλλά και επιμέρους ενότητες των χώρων του σπιτιού.
- Σπίτι και περιβάλλον: Ο τρόπος συσχέτισης του κλειστού, στεγασμένου χώρου με το φυσικό περιβάλλον, η στάθμη, η απόσταση από το έδαφος, οι οπτικές φυγές προς το φυσικό περιβάλλον, ο ηλιασμός, ο αερισμός, η θέση του σπιτιού στο περιβάλλον. Όταν το περιβάλλον είναι η πόλη, μελετάται η σχέση του σπιτιού με τα γειτονικά κτίρια, οι προσβάσεις στον δρόμο, κ.ο.κ.

- Οργανόγραμμα (house bubble diagram): Είναι ένα διάγραμμα αποτελούμενο από κύκλους που αντιπροσωπεύουν λειτουργίες και βέλη που αντιπροσωπεύουν σχέσεις. Οι κύκλοι μπορεί να αντιστοιχούν σε χώρους και 'δωμάτια', ή τμήματα αυτών (όπως σε ένα σπίτι αποτελούμενο από έναν ενιαίο χώρο), ενώ τα βέλη σε διαδρόμους, κλιμακοστάσια ή ανοίγματα που συνδέουν χώρους. Το οργανόγραμμα μπορεί να εφαρμοστεί τόσο στην κάτοψη, όσο και στην τομή, ή το τρισδιάστατο σχέδιο ενός σπιτιού. Οι κύκλοι και τα βέλη ιεραρχούνται βάσει σημαντικότητας: υπάρχουν χώροι και σχέσεις πρωταρχικές και χώροι και σχέσεις δευτερεύουσες. Αυτό υποδηλώνεται, για παράδειγμα, με το πάχος ή την ένταση της γραμμής στην αναπαράσταση. Δημιουργήστε με χρώματα ένα τέτοιο διάγραμμα για το σπίτι που επιλέξατε και σχολιάστε το.

3. Φαινομενολογική ανάλυση:

- Η ιστορία ενός σπιτιού: Γράψτε μια σύντομη περιγραφή του σπιτιού (κείμενο έως 100 λέξεις), σχετικά με το τι αίσθηση σας προκαλεί, τι συναισθήματα. Προσπαθείτε να γίνετε το δυνατόν περισσότερο εκφραστικοί και να αποτυπώσετε το πώς αισθάνεσθε για αυτό που βλέπετε και την ατμόσφαιρα που νομίζετε ότι το διαπνέει.

ΖΗΤΟΥΜΕΝΑ

Στο τέλος της άσκησης θα παραδώσετε, ως ομάδα ή ατομικά, μια **πινακίδα διαστάσεων 70X100** από χαρτόνι ή προβολή από ηλεκτρονικό αρχείο, στα οποία θα επικολληθούν τα παρακάτω στοιχεία:

- Δισδιάστατα και τρισδιάστατα σχέδια του σπιτιού (κατόψεις, όψεις, τομές, αξονομετρικά, προοπτικά) που θα βρείτε από την έρευνα
- αφαιρετικά διαγράμματα που θα δημιουργήσετε σε ρυζόχαρτο πάνω στα σχέδια όπου θα περιγράφετε τα παραπάνω ζητούμενα (παράμετροι ανάλυσης)
- φωτογραφίες
- κείμενα ανάλυσης και φαινομενολογικής περιγραφής.

Το υλικό που θα βρείτε θα το τυπώσετε προκειμένου να το φέρνετε στα εργαστήρια για συζήτηση. Μπορείτε επίσης να το αποθηκεύσετε (υπό τη μορφή αρχείων jpg για παράδειγμα) ώστε να το δούμε στο φορητό σας ηλεκτρονικό υπολογιστή. Στην παρουσίαση της άσκησης και της πινακίδας θα πρέπει να μας περιγράψετε προφορικά την παραπάνω ανάλυση.